

Ba Vua đến thờ lạy Chúa Bé Thơ

LsNguyenCongBinh@gmail.com

Sau đây là bản dịch đề nghị cho [Chương II Mattheu theo Tin Mừng Nova Vulgata](#) Mẹ Giáo Hội ban hành năm 1979 & 1986. Xin bổ túc cho chúng tôi những điểm còn khó hiểu để bản dịch được trọn vẹn hơn. [[Photo Free.messianicbible.com](#)]

Vâng Thánh Ý Chúa CHA, Chúa GiêSu đến cứu chuộc chúng ta loài người, qua Maria Mẹ Ngài và sẵn sàng tỏ mình cho mọi người có thiện chí tìm đến Ngài chẳng phân biệt màu da, tiếng nói, nghèo hèn. Thực vậy ở Do Thái thời đó, nhóm chần chừ không nhà cửa bị xã hội khinh khi ruồng bỏ thì lại là những người đầu tiên được thiên thần Chúa tìm đến loan tin:

"Này ta loan báo một niềm vui lớn lao mà cũng là niềm vui chung cho toàn dân, là hôm nay Đấng Cứu Tinh là Chúa Kitô, đã giáng sinh cho anh chị em. " (LuCa 2:11)

Dù đang bận tâm canh giữ đám chiên bò là tài sản của họ, họ đã mau mắn bỏ lại mọi sự để đến thờ lạy **Chúa Bé Thơ**. Cùng lúc, thiên thần cũng truyền tin cho Ba Vua tìm đến thờ lạy **Chúa Con**. Ba Vua và gia quyến tùy tùng tuy gốc Dân Ngoại song chẳng ngại đường xa từ 3 phương xa khác nhau vội vã tìm đến thờ kính và tiến dâng lễ vật lên **Chúa trẻ thơ nằm trong máng cỏ đá song chính là Vị Vua Tồi Cao cho nhân loại**. Họ đi theo **ÁNH SÁNG** chỉ đường của thiên thần nhìn như một ngôi sao lấp lánh và đã cùng gặp nhau tại thủ đô Gierusalem. **ÁNH SÁNG** tạm khuất như một thử thách; họ mon men nhờ cậy vào trí óc loài người song chẳng được câu giải đáp thỏa đáng. Song vì họ thành tâm quyết chí nên Chúa lại cho thiên thần xuất hiện mang **ÁNH SÁNG** chỉ đường để tìm Chúa và Ôn Cứu Chuộc.

EVANGELIUM SECUNDUM MATTHAEUM
TIN MỪNG THEO THÁNH MATTHÊU -
NOVA VULGATA - Bản Lời Chúa Chính Thức
do Mẹ Hội Thánh ban (1979 &1986)

http://www.vatican.va/archive/bible/nova_vulgata/documents/nova-vulgata_nt_evang-matthaeum_lt.html#2

Nhóm Gioan Phaolo II - Bản dịch nháp # 1.1.2

1 Cum autem natus esset Iesus in Bethlehem Iudaeae in diebus Herodis regis, ecce Magi ab oriente venerunt Hierosolimam

2 dicentes: " Ubi est, qui natus est, rex Iudaeorum? Vidimus enim stellam eius in oriente et venimus adorare eum ".

¹ Khi Đức Giêsu giáng sinh tại Bêlem xứ Giuđêa, thời vua Hêrôđê, thì này có nhiều Nhà Thông Thái từ phương Đông đến thành Giêrusalem ² hỏi rằng:

"Vua người Do Thái mới sinh ra ở đâu? Chúng tôi đã thấy ngôi sao sáng của Ngài xuất hiện bên vừng Đông và chúng tôi đến thờ lạy Ngài."

[2.1] Magi [Hy Lạp **μάγοι**] là **mấy nhà thông thái** (wise men), rõ hơn là mấy khoa học gia vào thời xưa vì họ đạt những hiểu biết về chữ nghĩa, văn học, toán học, thiên văn, dược thảo, y học ... kể cả về luyện kim và nhiều ngành khoa học khác.

<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/morph?l=magus&la=la#lexicon>

Chữ **vua** [**basileus – rex**] được người xưa dùng theo nghĩa rất rộng để chỉ một vị thủ lãnh, hay người đứng đầu một nhóm lớn, kể cả vị tư tế được trao quyền thờ cúng, và dĩ nhiên vua cai trị một cõi. **Basileus** :king, lord, prince, high-priest head, chief, leader, master, great man ...

<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0057%3Aentry%3Dbasileu%2F>

Nhiều người hiểu theo 3 lễ vật dâng tiến Chúa dịch chữ **magi** ra chữ **Ba Vua** Three Kings không những ngang vai với vua Herôđê mà còn là những vị vương giả đáng kính phục dẫn đầu đám Dân Ngoại trong ước vọng khao khát đi tìm Chúa là Sự Thật. Rất hay.

[2.2] – Vua Giêsu- VUA YESHUA Vua Ban Ôn Sống của Thiên Chúa Cho Muôn Dân–

Tước hiệu **Giêsu Kitô, Vua Muôn Dân Phải Thờ Lạy** như được thông truyền cho Ba Vua, vốn là dân ngoại, rất khó hiểu. Vua Herôđê và cả dân thành đều hiểu chữ **Giêsu Kitô, Rex Iudaeorum VUA DÂN DO THÁI** theo nghĩa đen. Ngược lại, Ba Vua với Ôn Thánh Thần đã hiểu chữ "**Rex/Vua**" theo nghĩa cao hơn và là Đấng phải được tìm đến mà **adorare** thờ lạy. Vị Vua Mới Sinh tuy gốc Do Thái bởi vì theo Thánh Ý "**ơn cứu độ phát xuất từ dân Do Thái**" (chính Chúa xác nhận như vậy trong Gioan 4:22) song cao trọng hơn bất cứ vị Vua nào của dân này hay bất cứ dân tộc nào khác: **Giêsu Kitô là Vua Nước Trời.**

Cho đến khi đọc câu chốt Mat 2:23 "**Đức Giêsu sẽ được vang danh là Người Nazareth**" và nhìn lên bản án đóng đinh Chúa ghi trên tấm bảng treo trên đầu Cây Thánh Giá **Iēsus Nazarēnus: Rēx Iūdaeōrum** [Gioan 20:19] **Giêsu Nazareth: Vua Dân Do Thái**" ta mới rõ ra là **Chúa Giêsu Người Nazareth là Vua, Thủ Lãnh Cứu Tinh cho Dân Do Thái Mới** là **Đám Dân Nước Trời** gồm mọi sắc tộc song là những kẻ suy phục vương quyền của Ngài và tin vào Ngài, và được **Ngài nuôi sống bằng**

chính Máu Thịt Ngài cho đến ngày **Đám Dân** được Chúa CHA ban *Ơn Sống Mãi Mãi trong Nước Trời*. Muốn hiểu được phần nào ý nghĩa chữ VUA, chúng ta nên đọc thẳng 152 chữ này trong Tân Ước, không kể Cựu Ước. Xin xem vài câu chính Chúa nói rằng **Chúa là Vua** trong **PHẦN ĐỌC THÊM**.

[2.2] ASTER / STELLA vẫn thường được dịch là "một ngôi sao lấp lánh trên không trung" song từ thời xa xưa **ASTER / STELLA** cũng đã mang nghĩa rộng hơn là "một vầng sáng" một chòm sáng, hoặc *điều gì phát sáng hay giống như vì sao*.

ἀστέρ ASTER 1. a star, II., etc.; cf. ἄστρον. 2. a flame, light, fire,
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/morph?l=aster&la=greek#lexicon>

STELLA I. Lit., a star II. Transf., of things resembling a star.
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/morph?l=stella&la=la#lexicon>

Theo văn hóa Á Đông thì chữ 'TINH' 星 ngôi sao còn có nghĩa rộng hơn là người xuất sắc, vị Cứu Tinh. Trong Cựu Ước thiên thần Chúa như 'một vầng sáng, một cột lửa dẫn đường' cho MaiSen và dân Israel thoát khỏi mọi khúc đường khó khăn khi họ trốn ách nô lệ Ai Cập (Xua Hạnh 13:21). Luca trong trình thuật Giáng Sinh nói 'thiên thần trong vinh quang Chúa rạng ngời như vầng sáng láng' đã hiện đến báo tin Chúa Con giáng sinh cho các mục đồng và hướng dẫn họ đến Hang Đá. Theo trình thuật của Mattheu thì khi mới tiếp xúc với 'vầng sáng' ba vua nghĩ đó là một ngôi sao trên bầu trời xa xăm song sau mới biết rằng 'vầng sáng' ấy trong vinh quang Chúa rạng ngời đã hướng dẫn họ và dừng lại trên nóc Căn Nhà Thánh Gia dọn đến ở tạm từ Hang Đá. Ngôi sao theo nghĩa đen không thể dừng lại chính xác như thế

[2.2] Sao sáng của Ngài xuất hiện vùng Đông. Chúa GiêSu được gọi là Mặt Trời Công Chính. Vùng Đông là hướng mặt trời ló dạng soi sáng, ban nắng ấm, tạo sức sinh sản nuôi dân cư trên đất. Tổ tiên người Việt cũng chấp nhận như thế và đàn chim Việt trên từng trống đồng cổ đã hơn 2000 năm đều được cho bay từ Đồi sang Đông bay về hướng Mặt Trời, bay về tương lai và hy vọng.

[2.2] Văn phạm: Hai Bản Cổ Textus Receptus & Vulgata chấm câu không chính, tách rời ĐT trong câu 2:1 khỏi ĐĐT trong câu 2:2 và đánh ra 2 số khác nhau. Tuy không gây hiểu lầm trầm trọng như đã bàn trong LuCa1: 26 & 27 song Nova Vulgata bỏ đi dấu chấm giữa hai câu.

3 Audiens autem Herodes rex turbatus est et omnis Hierosolyma cum illo; 4 et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur.

5 At illi dixerunt ei: " In Bethlehem Iudaeae. Sic enim scriptum est per prophetam:

6 "Et tu, Bethlehem terra Iudae, nequaquam minima es in principibus Iudae; ex te enim exiet dux, qui reget populum meum Israel."

³ Nghe vậy, vua Hêrôđê hốt hoảng và dân cả thành Giêrusalem cùng xông xáo với ông; ⁴ vua cho vời các thượng tế và ký lục trong dân hỏi han nơi chốn Đức Kitô sinh ra. ⁵ Họ tâu nhà vua:

"Tại Bêlem xứ Giuđêa. Thực vậy đã có lời tiên tri chép rằng:

⁶ "Và người, hỡi Bêlem đất Giuđêa, người không bé nhỏ nhất trong hàng ngũ những kẻ dẫn đầu dân Giuđêa đâu; vì đấng thủ lĩnh chăn dắt Israel dân Ta sẽ xuất hiện từ người ". [Mica: 5:1]

[2: 3-6] Đức Christus / Kitô tức Đấng Messiah Được Xức Dầu. Tiên Tri MiCa sống cùng thời với tiên tri Isaia khoảng 800 năm trước Chúa Giáng Sinh. Tuy các thượng tế và ký lục

tìm ra câu Kinh Thánh trong Sách Tiên Tri MiCa song lòng trí họ chưa hiểu rõ vì họ mừng tưởng **Đấng Messiah (Christus)** sẽ phải đến trong vinh quang và quyền uy. Đại cương câu Lời Chúa MiCa 5:1-3: *"Hỡi Bêlem, Ephrata, người nhỏ nhất trong đất Giuđa, nhưng nơi người sẽ xuất hiện Đấng thống trị Israel; Nguồn Gốc Người có từ muôn đời; vì thế Chúa sẽ bỏ dân Người cho đến khi Một Người Nữ đến kỳ phải sinh, sẽ sinh ra Con.*

7 Tunc Herodes, clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus stellae, quae apparuit eis; 8 et mittens illos in Bethlehem dixit: " Ite et interrogate diligenter de puero; et cum inveneritis, renuntiate mihi, ut et ego veniens adorem eum ".⁷

7. Bảy giờ Hêrôđê kín đáo cho mời các nhà thông thái mà hỏi kỹ càng về thời khắc ngôi sao xuất hiện,⁸ rồi cho họ đi Bêlem và căn dặn: " Quý vị hãy đi và dò hỏi tường tận về Em Bé; và tìm thấy chính Ngài thì xin hãy báo ngay cho trẫm để trẫm cũng đến thờ lạy Ngài.

<http://www.donquijote.org/culture/spain/society/holidays/the-three-kings>

9 Qui cum audissent regem, abierunt. Et ecce stella, quam viderant in oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret supra, ubi erat puer. 10 Videntes autem stellam gavisii sunt gaudio magno valde. 11 Et intrantes domum viderunt puerum cum Maria matre eius, et procidentes adoraverunt eum; et apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera, aurum et tus et myrrham.

⁹ Nghe nhà vua dặn dò xong thì các nhà thông thái lên đường. Và kia vàng sáng láng như vì sao đã thấy bên trời Đông nay lại đi trước dẫn đường họ, cho đến nơi Em Bé ở thì dừng lại bên trên. ¹⁰ Thấy vàng sáng, họ vô cùng vui mừng. ¹¹ Vào nhà, họ thấy Em Bé cùng Maria mẹ Ngài, họ phục mình xuống thờ lạy Ngài; sau đó họ mở tráp báu dâng Ngài lễ vật là vàng, nhũ hương và một dược.

[2:11] Họ phục mình xuống thờ lạy Ngài / *proclidentes adoraverunt eum*: Thánh Giuse cùng với Đức Maria đã chỉ dẫn thêm nhiều điều về Mầu Nhiệm Giáng Sinh cho Ba Vua - họ hiểu rõ hơn Chúa Con GiêSu là ai và nhìn ra Thiên Chúa với con mắt Đức Tin và được Ông Thánh Thần hướng dẫn, họ tin thật và cung kính quỳ thờ lạy Chúa Bé Thơ. Sau này Chúa GiêSu giảng thêm rằng đây là cung cách thờ phượng mà Chúa Cha ưa thích trong Gioan 4:23-24

²³ "Nhưng giờ sẽ đến - và là từ ngay bây giờ - là những kẻ thờ phượng cách đích thật sẽ thờ phượng CHA trong Thánh Thần và Sự Thật vì CHA chỉ muốn thấy những kẻ thờ phượng CHA như thế. ²⁴ " Đức Chúa Trời là Thần Linh nên những kẻ thờ phượng Đức Chúa Trời cũng phải thờ phượng trong Thần Linh và Sự Thật".

- Hai lễ vật vàng kim và nhũ hương được dâng tiến như trong bất cứ nghi lễ nào cho một vị Vua. Riêng **myrrha** là **đâu thơm**, cũng dùng làm thuốc ướp xác chết tiên báo cho cái chết của Chúa GiêSu sau khi ban Máu Cứu Chuộc; tiếng Hán là **một dược** 沒藥

12 Et responso accepto in somnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.

12 Đang âu lo thì họ nhận chỉ dẫn là đừng quay lại với vua Hêrôđê mà theo đường khác về lại xứ mình.

13 Qui cum recessissent, ecce angelus Domini apparet in somnis Ioseph dicens:

" Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in Aegyptum et esto ibi, usque dum dicam tibi; futurum est enim ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum ".

14 Qui consurgens accepit puerum et matrem eius nocte et recessit in Aegyptum ¹⁵ et erat ibi usque ad obitum Herodis, ut adimpleretur, quod dictum est a Domino per prophetam dicentem:

" Ex Aegypto vocavi filium meum ".

Thánh gia lưu lạc sang đất Ai Cập

13 Họ đi rồi thì này Thiên Thần Chúa hiện ra cho Giuse đang bồn chồn lo lắng truyền rằng: "Đứng dậy đem Em Bé và mẹ Ngài trốn qua đất Ai Cập ngay vì vua Hêrôđê đang lòng giết Em Bé, và cứ ở đó cho đến khi ta báo lại sau".

14 Ngay trong đêm Giuse đã chỗi dậy vội đem Em Bé và mẹ Ngài chạy trốn sang Ai Cập, ¹⁵ và ông đã ở đó cho đến khi vua Hêrôđê chết, để trọn lời Đức Chúa đã phán qua tiên tri rằng: (Hos 11.1)

"Ta đã gọi Con Ta về từ Ai Cập".

Tania (@wasd12456787) | Twitter

[2:12] Khi chuyển âm lịch sang dương lịch các khoa học gia tính lầm mất mấy năm cho nên Ngày Chúa GiêSu giáng sinh phải là khoảng năm # 7 hay 6 trước C.N. thay vì năm #1.

Đế quốc La Mã đã chiếm đóng Do Thái từ lâu. Herode không là người Do Thái song được lòng Hoàng Đế Cesar Augustus nên được cất nhắc lên chức **Vua Dân Do Thái**, trị vì được 37 năm; vua đã giết rất nhiều người trái ý ông song tàn bạo hơn là trước khi Chúa giáng sinh 1 hay 2 năm (năm 7 trước CN) ông đã giết chính cả con trai là hoàng tử Aristobulus rồi vài năm sau giết thêm hoàng tử Antipater vì nghi là 2 hoàng tử định cướp ngôi. Hoàng Đế Cesar Augustus chớ chữ khi bình phẩm Herode rằng : *thà làm con heo (hus) hơn là làm con trai (huios) vua Herode*. Hai chữ Hy Lạp *hus/heo* và *huios/con trai* vận với nhau. (Macrobius, *Saturnalia*, 2.4.11). Khi Ba Vua kể lại họ đã gặp vua Herode thì họ sửng sờ khi được thánh GiuSe cho biết rằng Herode đã khét tiếng là người đa nghi, tàn bạo và hiếu sát. Thánh GiuSe và Ba Vua đã **trong âu lo [in somnis]** sợ cho cho tính mạng Em Bé YehoShuah và cả tính mạng mình nên quyết định vội vã đi ngay.

[2:12-13] In somnis / kata onar

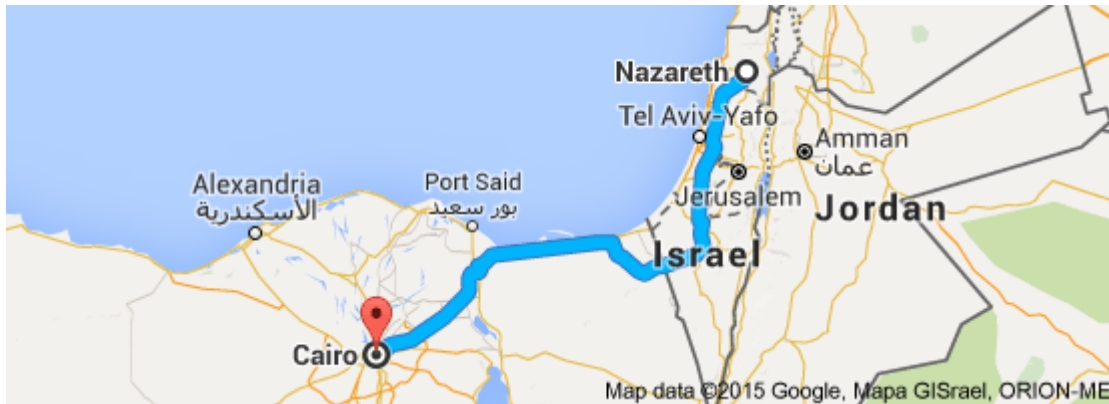
(1) nghĩa đen **in somnis** là *chiêm bao, nhìn ra điềm gì trong các giấc mơ giấc mộng (somnia) viết ở số nhiều ra somnis rất khó dịch)*

(2) nghĩa bóng là *dồn dập trong đầu các sự âu lo, hoang mang, mơ mơ tỉnh tỉnh huyền hoặc, suy tính ngổn ngang không đâu ra đâu, vì thế kata onar/ in somnis mơ hồ* tương phản với **UPAR ΥΠΑΡ** *facing reality đối diện sự thực rành rành.*

^{20-a} **Haec autem eo cogitante, ecce angelus Domini in somnis apparuit ei dicens:** (Mat 1:20)

^{20-a} Ông GiuSe còn đang miên man suy nghĩ những điều ấy, thì kìa Thiên Thần Chúa hiện đến với ông **đang đồn dập (những) hoang mang** bảo rằng

Ở đây xin hiểu **ONAR somnis** theo nghĩa bóng là lòng đang phân vân, hoang mang thì hợp lý hơn. Từ đền vua Herode tại Giêrusalem đến BeLem chỉ độ 9km mà nếu đi ngựa thì thời gian rất ngắn, nhà vua cũng có thể đã gài người theo dõi. [Hiểu in somnis [Greek kata onar] theo nghĩa đen thì phải hiểu là thiên thần chờ Ba Vua & GiuSe ngủ say (kata onar/ in somnis) mà hiện ra thì thiếu hợp lý.]

[2:14] Kinh Thánh nói GiuSe là người thánh đức song xin thêm rằng Ngài được chọn làm đầu Thánh Gia vì trên thực tế Ngài là người cường tráng khỏe mạnh, trí óc minh mẫn, có nhiều kinh nghiệm để có thể đương đầu với các khó khăn bất chợt, rất rành nghề xây cất và nghề mộc và biết tiếng Hy Lạp là ngôn ngữ quốc tế thời ấy. Phải tôn Ngài thành *thánh tổ* các hướng đạo sinh vì tại bất cứ nơi nào ngài cũng có thể xoay sở tự lập nuôi gia đình mình.

Trước hết Ngài phải dự trữ nước và lương thực cho chuyến hành trình trong sa mạc tính ra khoảng hơn 600 km đường chim bay (tạm ước lượng điểm xuất phát là Jerusalem và điểm đến là Cairo Ai Cập)- Ngoài ra Ngài phải biết cách đi, thường là đi ban đêm nghỉ ban ngày để tránh cái nóng kinh khủng của sa mạc khi mang theo bà vợ trẻ bế con thơ đầy tháng. Đi trong sa mạc cũng cần biết rõ phương hướng và biết cách tìm ra dấu chỉ các chỗ có nguồn nước. Chắc hẳn thánh GiuSe đã chọn địa điểm tá túc là một thành phố tương đối đông dân để ngài có thể dễ dàng tìm ra công việc thích hợp kiếm tiền nuôi vợ con độ nhật.

16 Tunc Herodes videns quoniam illus esset a Magis, iratus est valde et mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem et in omnibus finibus eius, a bimatu et infra, secundum tempus, quod exquisierat a Magis.

¹⁶ Bấy giờ vua Hêrôđê thấy bị các nhà thông thái đánh lừa thì giận dữ lắm và sai giết hết mọi bé trai từ hai tuổi trở xuống tại Bêlem và các vùng xung quanh, tính theo thời gian ông đã hỏi kỹ các nhà thông thái.

Chính con trai
trưởng mình mà
Herode còn giết vì
nghe muốn cướp
ngôi thì hưởng gì
GiêSu và đám trẻ
thơ vô tội dám tranh
ngôi.

17 Tunc adimpletum est, quod dictum est per Ieremiam prophetam dicentem:

18 " Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus multus: Rachel plorans filios suos, et noluit consolari, quia non sunt ".

17 Bấy giờ điều tiên tri Giêrêmya nói đã nên trọn: ¹⁸ " Người ta vắng nghe tại Rama tiếng khóc lóc than van rên rĩ, ấy tiếng Raket khóc thương đám con mình mà chẳng màng đến lời an ủi, vì chúng chẳng còn."

19 Defuncto autem Herode, ecce apparet angelus Domini in somnis Ioseph in Aegypto 20 dicens:

" Surge et accipe puerum et matrem eius et vade in terram Israel; defuncti sunt enim, qui quaerebant animam pueri ".

21 Qui surgens accepit puerum et matrem eius et venit in terram Israel.

22 Audiens autem quia Archelaus regnaret in Iudaea pro Herode patre suo, timuit illuc ire; et admonitus in somnis, secessit in partes Galilaeae 23 et veniens habitavit in civitate, quae vocatur Nazareth, ut adimpleretur, quod dictum est per Prophetas:

" Nazaraeus vocabitur ".

Ngài sẽ được vang danh là I N R I
Iēsus Nazarēnus Rēx Iūdaeōrum [Gioan 20:19]
GiêSu Narazeth Vua Dân Do Thái ".

¹⁹ Hêrôđê chết rồi, thì này Thiên Thần Chúa hiện ra cho Giuse còn đang trong nỗi lo âu tại Ai Cập, ²⁰ bảo rằng:

"Chỗi dậy đem Em Bé và Mẹ Ngài về lại đất Israel; vì những kẻ tìm hại tính mạng Em Bé đã chết rồi".

²¹ GiuSe chỗi dậy đưa Em Bé và mẹ Ngài về đến đất Isarel. ²² Vì nghe tin Arkhêlaô kế vị vua cha Hêrôđê trị vì Giuđêa, thì ông sợ lắm chẳng dám đặt chân đến đó; khi đang hoang mang thì GiuSe được chỉ dẫn, nên ông lánh về miền Galilê, ²³ và đến ở tại một thành tên là Nazareth, điều ấy ứng nghiệm lời đã phán qua Tiên Tri rằng: [Gioan 1:46, Gioan 20:19, CVTD 2:22]

"Đức GiêSu sẽ được vang danh là Người Nazareth"
HẾT CHƯƠNG2

PHẦN ĐỌC THÊM

[2:22] Bạo Chúa Herode chết năm 4 BCE - lúc đó Chúa khoảng 2, 3 tuổi. Herode chia đất nước cho các con, Antipas làm vua xứ Galile, Archelaus làm vua xứ Judea miền Nam bao gồm Jerusalem. Theo sử gia Herodotus thì Archelaus cũng bạo ngược không kém vua cha. Vừa lên ngôi mấy ngày thì xảy ra xích mích giữa vua và đám tư tế đền thờ nên ông ra lệnh bãi bỏ mừng lễ Vượt Qua năm ấy và giết trên dưới khoảng gần 3000 người. Hiển nhiên sau khi nghe thiên thần ra lệnh về lại Israel thì Thánh GiuSe và Đức Mẹ vâng theo song nghe tin dữ ấy thì các ngài khựng lại vì *in somnis* lo sợ cho tính mạng của Bé GiêSu. GiuSe khá cương nghị cho nên GiuSe chọn Nazareth vừa sẵn anh em họ hàng và nhà cửa, vừa sống ẩn dật để tránh kẻ tìm giết Hải Nhi.

[PHOTO: NCB Đường lên Nazareth 2012. hình dưới Nhà Thờ Truyền Tin cho Đức Maria (tháp hình nón) & và nhà cửa chung quanh. Dấu chân Chúa GiêSu, Maria & GiuSe như còn in trên đường đồi, tại giếng nước... Nếu quý vị viếng Nazareth xin để vài phút im lặng hít thở bầu không khí Nazareth vì Ba Vị GiêSu Maria và GiuSe đã cũng hít thở bầu không khí trong lành này]

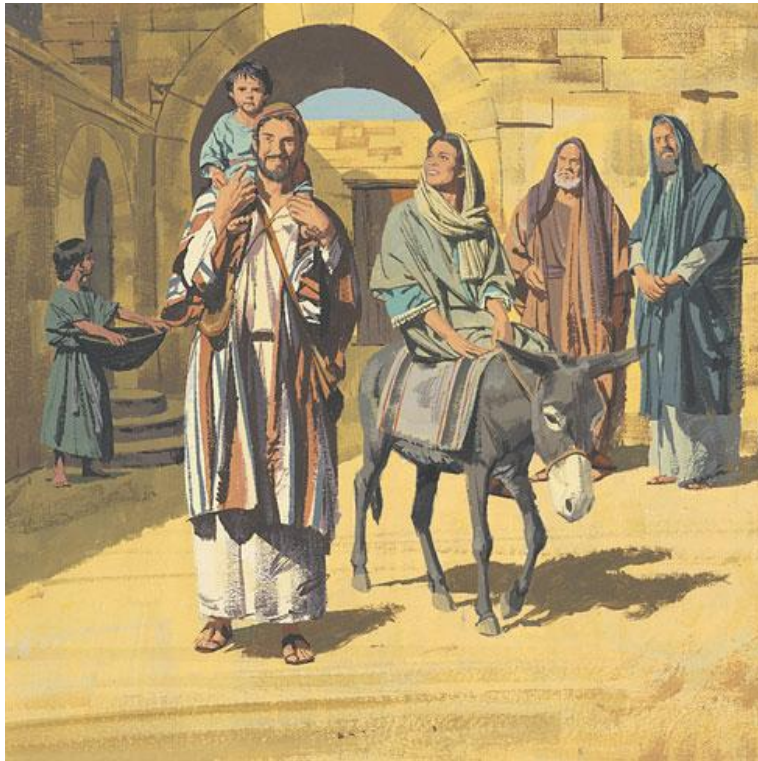

Ngài sẽ được vang danh là ***INRI*** GiêSu Narazeth, Vua Dân Do Thái
I ēsus N azarēnus Rēx I ūdaeōrum [Gioan 20:19]

Nazareth ngày nay chắc không khác xưa bao nhiêu: vẫn là vùng núi đồi sỏi đá không thích hợp

cho việc trồng trọt hay chăn nuôi và kỹ nghệ. Chữ **Nazarenus** hay **Nazareus** (English **Nazarene**) là danh tự riêng chỉ *người quê quán Nazareth* (như người ta gọi chúng ta là **Vietnamese** hay **Vietnamien** vậy). *Đất chẳng lành thì chim chẳng đậu* bởi thế ngay từ thời trước Chúa đã chẳng ai có thiện cảm khi nghe nói đến làng Nazareth nghèo hèn.

[Photo www.natermaas.com]

Tông đồ Gioan kể lại hôm tông đồ Nathanael được gọi như sau:

⁴⁵ Khi tông đồ Philip gặp ông Nathanael liền bảo: "*Chúng tôi đã gặp Đấng mà ông Môisê ban Lễ Luật, cùng các tiên tri đã nói đến: **Đó là Đức YêhoShuah-GiêSu - con của ông Giuse, người Nazareth***".⁴⁶ Nathanael [có lẽ chép miệng và nhớ theo câu ngạn ngữ] *đáp lại: "Tự Nazareth, thì nào có gì tốt lành cho cam!"*

Philip bảo ông: "*Thì cứ đến mà xem!*" (Gioan 1:45-46). Có lẽ ông Philip đã nói thêm: *Cứ đến mà học hỏi nơi người **Nazarenus** ấy mà thấy được sự lạ từ nơi Thiên Chúa và khám phá ra người*

Nazarenus mà ông chê bai chính là **Đức YêhoShuah- GiêSu** sinh ra từ người nữ *Nazareth* là Maria và là con nuôi ông GiuSe người *Nazareth* **song đúng thật là Con Thiên Chúa** .

Chúa GiêSu rất thích được gọi với danh xưng **Người Nazareth** (Luca 18:38) và hiên ngang tự hào với danh xưng ấy.

Xin nghe Gioan kể : Khi đám quân đến vườn Cây Dầu để bắt Chúa thì Ngài hỏi họ: "*Các người tìm ai?*"⁵ Họ đáp lại: "**GiêSu Nazareth !**" Ngài phán: "**Chính là Ta đây** ." Giuđa, kẻ bội phản cũng đứng chung với họ; ⁶ vậy khi Ngài vừa phán: "**Chính là Ta đây** " thì họ té giạt lùi nhào xuống đất. ⁷ Ngài lại hỏi họ lần nữa: "*Các người tìm ai?*" Và họ nói: "**GiêSu Nazaret**". ⁸ Đức GiêSu đáp lại: "**Ta đã bảo các người: chính là Ta đây**". (Gioan 18:5-8)

Cuộc khổ nạn khởi đầu và Ngài đã bị cáo gian rồi bị hành hạ suốt ngày cho đến khoảng giữa trưa. Xin nghe Gioan 19: 16 -22: Bấy giờ quan Philatô giao Ngài cho họ đóng đinh. Họ đem Đức GiêSu đi. ¹⁷ Ngài tự vác Thánh Giá đến Gò Sọ, tiếng Do Thái gọi là Golgotha. ¹⁸ Ở đó, họ đã đóng đinh Ngài, và hai người khác nữa cùng với Ngài. ¹⁹ Quan Philatô cho đóng trên Thánh Giá bản án tử hình trên tấm bảng gỗ rằng:

1. ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ(Greek)

2. "INRI." IESUS NAZARENUS REX IUDAEORUM (Latin)

3. "YESHUA OF NATZERET, THE KING OF THE YEHUDIM."

[Aramic [***] Hebrew Names Version <http://www.blbclassic.org/Bible.cfm?b=Jhn&c=19&t=HNV>]

theo từng chữ, tiếng Việt có 2 cách đọc

4. Giêsu Nazareth, Vua Dân Do Thái.

hay

5. YehoShuah [quê quán] **Nazareth** xứ của người **Do Thái chính là Vua.**

²⁰ Vì chỗ Đức Giêsu bị đóng đinh sát ngay bên thành và tấm bảng gỗ ấy lại viết bằng tiếng Do Thái, Latinh và Hy Lạp nên nhiều người đã đọc được tấm bảng ấy [Gioan 19:19](#)

Giêsu Nazaret là Vua Của Dân Nào?

Đã có cuộc tranh luận gắt gao giữa quan Philato và đám tư tế về tước vị "**GIESU LÀ VUA**" trước khi Chúa bị đóng đinh. Chúa chưa hề xưng mình là **VUA của DÂN DO THÁI** song đám tư tế cần cáo gian như vậy và thề thốt trung thành với **Cesar Augustus VUA Của La Mã cũng là VUA Của Dân Do Thái** để Philato - là người La Mã dễ gài tội GiêSu phản nghịch xưng vương hơn là chỉ truy tố theo Luật MôiSê khi GiêSu xưng mình là **Con ĐỨC CHÚA TRỜI VUA TRỜI ĐẤT**.
[Xin xem **TÀI LIỆU PHỤ CHÚ**]

Song các thượng tế khi xem bản án trên tấm gỗ là:

IESUS NAZARENUS REX IUDAEORUM

thì vì tự ái dân tộc đọc theo nghĩa số #4 là

Giêsu Nazareth, Vua của Dân Do Thái

Các thượng tế bèn thưa với Philatô: "Xin ngài đừng viết: **Rex Iudaeorum Vua Của dân Do Thái** nhưng sửa lại là: Tên này đã xưng mình: **Rex sum Iudaeorum Ta là Vua Của dân Do Thái**".²² Philatô đáp lại [rất cương quyết cho câu tranh luận vô nghĩa]: "**Quod scripsi scripsi - Điều ta đã viết thì ta đã viết!**" (Gioan 19:20-22). Nghĩ 2 cách đọc #4 và #5 đều hợp lý.

Cứ như Philatô cho viết và bình thường mà hiểu thì câu **Rex Iudaeorum Vua Của dân Do Thái** là một xác quyết song đó cũng là mối nhục dân tộc vì họ vẫn còn một vua Do Thái khác là Herodê đang trị vì và họ bị mang tiếng xin bàn tay quân đô hộ giết vua của mình cho nên xin **sửa lại là: Tên này đã xưng mình: Rex sum Iudaeorum Ta là Vua Của dân Do Thái**". theo lời họ tố cáo song họ chẳng ngờ đã cáo gian vô bằng rồi lại lòi đuôi dối trá với Philatô vì quan đã đối chất với Chúa GiêSu và nghe Ngài tuyên bố vài phút trước đó

Quan Philatô muốn nói câu này theo nghĩa nào? Nghĩ 2 cách đọc #4 và #5 đều đúng song nghĩa #5 hợp với hoàn cảnh hơn.

Vào thời ấy người Do Thái chỉ có tên gọi [tên riêng / first name] mà không có tên họ (family name – last name) tuy họ nhớ rõ gia phả dòng tộc mình. Để phân biệt với người khác, nhất là để tránh gọi lầm người trùng tên, họ được gọi theo quê gốc, hay theo tên cha, mà cũng có thể được gọi theo cả tên dân tộc Do Thái.

Vd1: **Maria #1 of làng Nazareth** là Mẹ Chúa, song **Maria Nazareth # 2** là cô dì của Chúa thì khác với **Maria of làng Magdala** (Magdalena) là đồ đệ Chúa...

Vd2. Joseph/GiuSe ở làng Nazareth cha nuôi Chúa thì khác với Joseph/GiuSe ở làng Arimathia (theo Gioan 19:38 song LuCa 23:50 viết rõ hơn, chưa thêm tên quê gốc ông là làng Arimathia và tên dân tộc ông là Do Thái)

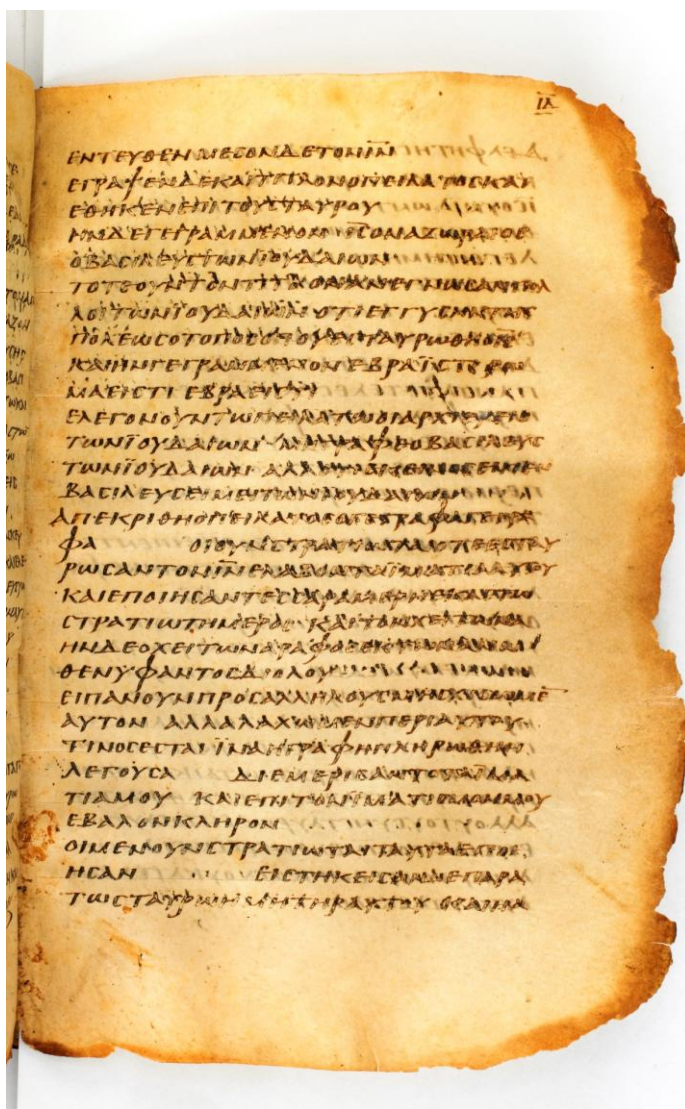
LuCa 23 - 50 Et ecce vir nomine Ioseph, qui erat decurio, vir bonus et iustus 51 Hic non consenserat consilio et actibus eorum — ab Arimathaea civitate Iudaeorum, qui exspectabat regnum Dei, 50 Và này có một ông tên là Giuse, là nghị viên Hội Đồng Do thái song từ tâm và ngay lành, 51 ông không hề tham dự vào ý định cùng hành vi của các người khác trong Hội Đồng; ông quê tại Arimathia, một thành của người Do thái; ông hằng ngóng đợi Nước Thiên Chúa.

Vậy khi xem Philato viết

IESUS NAZARENUS REX IUDAEORUM

thì cũng có thể hiểu theo nghĩa số #5 là

5. GIÊSU [quê quán Nazareth xứ của người Do Thái] chính là Vua.

Như vậy, Chúa Thánh Thần đã qua miệng Ba Vua Dân Ngoại cho xưng tụng Danh Hiệu

Chúa Con Là Vua Mọi Người Phải Thờ Lậy

thì nay cũng qua miệng và qua tay của Philato xác nhận bằng những ngôn ngữ thực dụng thời đó Tước Hiệu

GIÊSU LÀ VUA CỦA ĐÁM DÂN THUỘC SỰ THẬT- CỦA ĐÁM CÔNG DÂN NƯỚC TRỜI

Khi Philato nghe các thượng tế cáo gian GiêSu về tội xưng vương vô chứng cứ, vài lần quan đã muốn tha mạng tử tội GiêSu: ông hiểu rõ **xuất xứ của một anh chàng GiêSu** nghèo rớt mồng tơi từ làng Nazareth nghèo hèn hơn bất cứ làng nào của dân người Do Thái hèn hạ đang thuộc quyền La Mã đô hộ, lại chẳng có đất đai, tài sản, binh lính, có dân theo hùa thì làm sao mà xưng vương.

Philatô hiểu rõ **GiêSu không là "Rex Iudaeorum** vua của dân người Do Thái" cũng

chẳng tự xưng "**Rex sum Iudaeorum** Ta là Vua người Do Thái "như đám tử tế đã tưởng tượng. Là thẩm phán Philato đã cho đổi chất GiêSu - theo đúng thủ tục xét xử của La Ma - và đã rõ lời cáo gian giả dối đó không là Sự Thật

được phơi bày.

Phải nói , y như Ba Vua Philato tuy không là người Do Thái mà là Dân Ngoại song tay ông và miệng ông cao rao rất rõ Lời Phán Từ Miệng Đức GiêSu-

YehoShuah

[quê quán **Nazareth** xứ của người **Do Thái**]
chính là Vua

Trên đây là một trang trong **Tin Mừng Gioan Bản Cổ Codex Washington** kể lại phiên xử Chúa và **lý do đã khiến quan Philato cho xưng tụng cách công khai**

Khi đối chất GiêSu đã tuyên bố rõ : "**Ngài chính là Vua , là Vua Một Dân thuộc Sự Thật, mà lãnh thổ tức Nước Sự Thật của Vua GiêSu không biên giới ở thế gian này .**

Philatô buột miệng hỏi Ngài: "**Sự thật là gì?**" Song ông - có thể Satan đứng bên ông đã ngăn cản - nên ông không dám nghe từ miệng tử tội giải thích chữ **Sự Thật** sợ đuối lý.

Song khi quan Philato mềm lòng phó mặc cho người Do Thái đem GiêSu đi đóng đinh thì hai chữ "**Sự Thật**" , lời khuyên của bà vợ ông trong **in somnis** [Mat 27:19] và ... sự mềm lòng nhút nhát của ông ám ảnh ông làm ông rơi vào trong nỗi âu lo **in somnis** khi đối diện **Sự Thật** và lương tâm. Cho là vô can ông rửa tay trước mặt mọi người và nói rõ **Sự Thật mà Vua GiêSu đã tuyên bố cho ông , cho mọi người mọi dân tộc để Sự Thật**

Chúa GiêSu là Vua. là Vua Một Dân thuộc Sự Thật, Vua Đời Đời

Special thanks to **csntm** Codex Washington – thky 3 hay 4
[GA_032_0185](http://www.csntm.org/Manuscript/View/GA_032)http://www.csntm.org/Manuscript/View/GA_032

Tượng Chúa Làm Vua tại **Rio de Janeiro, Brazil.**

TÀI LIỆU PHỤ CHÚ

Để mong mượn tay Philatô giết cho bằng được Chúa GiêSu, đám thượng tế truy tố Chúa GiêSu phạm Luật Moisé và phạm thêm đại tội phản loạn xưng vương chống lại Cesar Augustus La Mã.

Teho Gioan tường trình [Gioan 18: 33-40]

³³ Philatô lại vào dinh và cho gọi Đức GiêSu đến mà nói với Ngài: **"Ông mà lại là Vua dân Do Thái ư?"**

³⁴ Đức GiêSu đáp : **"Tự mình quan nói thế, hay có ai khác đã nói với quan về Ta?"**

³⁵ Philatô nói lại: **"Ta là người Do Thái sao? Dân ông và các thượng tế đã nộp ông cho Ta. Ông đã làm gì?"**

³⁶ Đức GiêSu đáp:

**"Nước Ta không thuộc thế gian này,
vì nếu Nước Ta thuộc về thế gian thì quan quân của Ta đã chiến đấu,
không để Ta bị nộp cho người Do Thái.
Thật vậy, Nước Ta không thuộc chốn này".**

³⁷ Philatô nói với Ngài: **"Vậy thì ông là Vua sao?"**

Đức Giêsu đáp:

**" Chính quan nói đó: Ta chính là Vua!
Vì lẽ này mà Ta đã sinh ra,
và chính vì lẽ này mà Ta đã đến trong thế gian:
để làm chứng cho Sự Thật.
Phàm ai thuộc về Sự Thật, thì nghe được tiếng Ta".**

Sự thật là gì?" Nói thế rồi, Philatô bỏ đi ra gặp người Do Thái
[Có lẽ vì không đủ kiên nhẫn và quan sợ bị mất mặt khi tranh luận đui lý với một tử
tội.]

Philatô ra nói với người Do Thái:

"Ta không tìm ra chứng cứ cho tội nào ông ấy đã phạm.

³⁹ **Có tục lệ là ta tha chết cho một người trong dịp lễ Vượt qua.**

Vậy các người muốn ta tha mạng cho Vua Do Thái các người không?"

⁴⁰ Họ kêu la lên rằng: **"Không tha tên này mà tha Barabba!"** Barabba là một tên
cướp. Photo: www.ccofew.com

truyền lính đánh đòn Đức Giêsu.

² Bọn lính lấy gai kết thành một triều thiên đặt trên đầu Ngài, và khoác cho Ngài một áo choàng đỏ, ³ rồi chúng tiến lại bên Ngài mà chế nhạo rằng: "**Kính chào Vua Do Thái!**". Chúng vả mặt Ngài.

⁴ Philatô lại ra ngoài mà nói với họ: "Này, ta dẫn ông ấy ra cho các ngươi để các người biết là ta không tìm ra tội trạng nào nơi ông ấy".

⁵ Đức Giêsu ra ngoài, đội triều thiên gai, mình khoác áo choàng đỏ.

Philatô nói với họ: "**Đó là Người!**"

⁶ Vừa thấy Ngài, các thượng tế cùng thuộc hạ kêu lên rằng: "**Đóng đinh nó, đóng đinh nó vào thập giá!**" Philatô nói với họ: "**Thì các ngươi hãy đem ông ấy đi mà đóng đinh! Ta đây, ta không tìm ra tội trạng nào cả nơi ông ấy.**" ⁷

Người Do Thái đáp lại: "**Chúng tôi có Luật, và chiếu theo Luật đó thì nó phải chết, vì nó đã xưng mình là Con Thiên Chúa.**"

⁸ Khi nghe lời ấy, Philatô thêm kinh sợ hơn. ⁹ Và ông vào lại phủ đường mà nói với Đức Giêsu: "**Ông bởi đâu mà đến?**"

Nhưng Đức Giêsu không ban lời đáp lại. ¹⁰ Philatô mới nói với Ngài: "**Ông không nói với ta sao? Ông không biết rằng ta có quyền tha ông, mà cũng có quyền đóng đinh ông hay sao?**"

¹¹ Đức Giêsu đáp lại: " **Nếu từ trên cao không ban xuống cho ông thì ông chẳng có quyền gì trên tôi; kẻ nộp tôi cho ông thì bởi thế mắc tội nặng hơn ông,**".

¹² Do lời đó, Philatô cố tìm cách tha Ngài. Nhưng người Do Thái kêu lên rằng: "**Nếu ông tha cho tên ấy là ông thất nghĩa với Hoàng đế! Ai xưng mình là Vua, tất muốn thoán nghịch cùng Hoàng đế!**"

¹³ Philatô vừa nghe những lời ấy, thì cho điệu Đức Giêsu ra ngoài, và đặt Ngài ngồi trên tòa ở nơi gọi là **Nên Đá**, tiếng Do Thái là Gabatha. ¹⁴ Hôm ấy là ngày dọn lễ Vượt qua. Lối giờ thứ sáu, (tức khoảng giữa trưa) Philatô nói với người Do Thái:

"Đây là Vua của các người!" ¹⁵ Họ mới kêu lên: "**Lôi đi! Lôi đi! Đóng đinh nó đi!**"

Philatô nói: "**Ta lại đóng đinh Vua các người sao?**" Các thượng tế đáp lại: "**Chúng tôi không có Vua nào cả, ngoài Hoàng đế Cesar!**"

Vậy họ đem Đức Giêsu đi đóng đinh.
